

1988 г.

ЧАЦВЕР
17

САКАВІКА

№ 8 (1566)

ВЫДАЕЦЦА З 1922 ГОДА

БЕЛАРУСКИ УНІВЕРСИТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМСАМОЛЬСКАГА І ПРАФСАЮЗНЫХ
КАМІТЭТАЎ БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОўНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА
ДЗЯРЖАўНАГА УНІВЕРСИТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕЊІНА

БЕЛАРУСКИ УНІВЕРСИТЭТ

ТЭЛЭТАІП

УЧОРА • СЬННЯ • ЗАЎТРА

Прэзідыум

Вярхоўнага Савета СССР утварыў саюзна-рэспубліканскі Дзяржаўны камітэт СССР па народнай адукацыі, ліквідаваўшы Міністэрства асветы СССР, Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР і Дзяржаўны камітэт СССР па прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

Якасць падрыхтоўкі

спецыялістаў — задача не аднаго дня. Яна заўсёды ў цэнтры ўвагі вучонага савета БДУ імя У. І. Леніна. На апошнім пасяджэнні члены савета заслухалі паведамленне прарэктара па вучэбнай рабоце, прафесара І. Р. Івашына аб выніках зімовай экзаменацыйнай сесіі 1987 — 1988 вучэбнага года і вызначылі задачы па далейшаму палепшэнню якасці падрыхтоўкі спецыялістаў.

А. САЎЧЫК.

Скерца для паскаральніка

— гэта... Даць дакладны адказ вам дапаможа фільм пад аднайменнай назвай. Калі вас зацікаваць шляхі развіцця сучаснай фізікі, звяртайцеся ў гарадскую кантору кінапракату. Тут вам заўсёды рады. Супрацоўнікі прапануюць фільмы па рознай тэматыцы, якія з поспехам могуць быць выкарыстаны ў вучэбным працэсе.

В. ШУШКЕВІЧ.

Кароль вальса

— так называюць Штрауса. Праходзіць час, а яго мелодыі гэтак жа захапляюць людзей пажылога ўзросту і моладзь. Запаланілі яны і сэрцы ўдзельнікаў вечара «І. Штраус — кароль вальса», які прайшоў у клубе «Красавік» па ініцыятыве супрацоўнікаў аддзела ідэа-на-масавай работы бібліятэкі. Студэнты даведаліся шмат новага з біяграфіі сямі Штраусаў, якія прысвяцілі сябе музыцы.

З. МІХНЕВІЧ.

Заўтра

ў 19 гадзін адбудзецца чарговае пасяджэнне літаратурнага аб'яднання «Узлёт». Усіх жадаючых прыняць удзел у абмеркаванні твораў маладых літаратараў запрашаем на філалагічны факультэт.

Д. МІКАЛАЕЎ.

З 21 па 25 сакавіка ў Белдзяржуніверсітэце адбудзецца Дні донара.

РОЗДУМ
НАД ФАКТАМ

Дарыць

жыццё

КРОЎ... З даўняга часу людзі ведалі, што іменна яна з'яўляецца носьбітам жыцця і валодае гаючымі ўласцівасцямі. Мноства цікавых легенд, народных звычайных звязана з шанаваннем крыві. Нарадзілася нават клятва, замацоўваемая крывёй. Узаемаадносінны паміж людзьмі, а нярэдка і лёсы цэлых народаў вырашаліся тым ці іншым законам кроўнага братэрства ці кроўнай варажасці.

Цяжкія траўмы і аперацыі, значныя кровацячэнні і захворванні крыві, злаякасныя новаўтварэнні, дзіцячыя і інфекцыйныя хваробы — вось далёка не поўны спіс медыцынскіх сведчанняў, калі пытанне жыцця і смерці, хваробы і здароўя рашаецца з дапамогай прымянення крыві, кампанентаў і прэпаратаў, зробленых з яе.

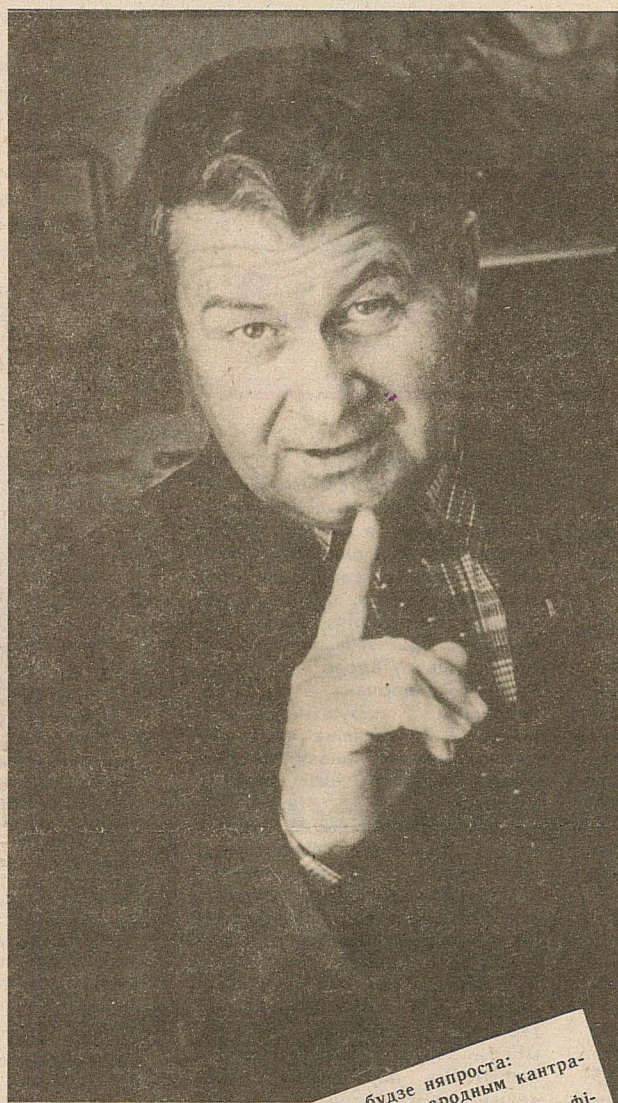
Донар — гэта значыць той, які дорыць. Донар крыві — кроўны брат, верны, сапраўдны сябар жыцця, якое знаходзіцца ў небяспецы. У цяперашні час па тэмпах росту масавага бязвыплатнага донарства СССР займае адно з першых месцаў у свеце. Вялікая доля ў гэтым належыць савецкім студэнтам. Толькі ў 1986 годзе

больш 940 тысяч юнакоў і дзяўчат прынялі ўдзел у патрыятычным руху «дарыцьшыкаў крыві» — гэта значыць кожны трэці студэнт дзённых аддзяленняў ВУНУ.

У аснове арганізацыі донарства ў СССР пакладзены прынцып: «Максімум карысці хвораму — ніякай шкоды донору». Практыка паказала, што донар можа даць без шкоды для свайго здароўя 1—2 разы ў год па 200—400 мл крыві. Забор донарскай крыві ажыццяўляецца сістэмамі аднаразовага карыстання, таму перадача інфекцыйных захворванняў выключаецца. З верасня 1987 года ўся кроў донараў даследуецца на СНІД.

Дарагія сябры, напярэдадні дзён донара хочацца сказаць высокія словы: донарства — гэта людская бескарысліваць, гэта высокі патрыятызм савецкіх грамадзян. Вы заслугуеце гэтых вышэйшых слоў!

І. ДЗЯВЯТАВА,
старшыня Маскоўскага райкома Таварыства Чырвонага Крыжа г. Мінска.

Мне здавалася, адказаць на пытанне будзе няпроста: — Калі б вы былі парашальнікам, з якім народным кантралярам пажадалі б не сустракацца? Леанід Рыгоравіч Цегін, член групы народнага кантролю фізічнага факультэта, доўга не думаў: — Я вельмі не люблю беспрывітальных людзей. Таму не жадаю бы бачыць на гэтым месцы чалавека несправядлівага, які не мае патрэбы хварэць за агульную справу і выконвае абавязкі па прымусу.

Фота С. ПЛЫТКЕВІЧА.

АНОНС

Горла ў бутэльні вузкае. Вядомы загад ад мая 1985 года звужаў яго яшчэ больш. Але, на жаль, п'янства да гэтага часу яшчэ застаецца страшэннай заганай, якую не вымераць ніякай меркай. І ўсё ж

АСУШАЦЬ АГІДНУЮ ДРЫГВУ НЕАБХОДНА,

выцягваючы з яе тых, хто ўвяс у ёй, і папярэджаючы тых, хто толькі пачынае адурманьвацца брыдкімі парамі. І рабіць гэта нялёгкаю работу выпала іменна нам, мой сучаснік. Бо вельмі ж хочацца верыць, што нашы дзеці і ўнукі змогуць даведацца пра алкаголь і п'янства толькі з кнігі і старых кінастужак, а сама антысацыяльная з'ява ператворыцца ў анахронізм...

У наступным нумары чытайце спецыяльны выпуск, прысвечаны гэтай тэме.

Няма нічога даражэй

МІР! Няма нічога даражэй на зямлі. Мір — гэта магчымасць вырошчваць хлеб, выходзіць дзяцей, магчымасць проста дыхаць і бачыць заўтрашні дзень без страху, займацца навукай і мастацтвам... Але за мір патрэбна змагацца, яго трэба адстойваць.

Барацьба за скарачэнне ўзбраенняў не абмяжоўваецца граніцамі аднаго кантынента. Яна — частка ўсеагульнай антыімперыялістычнай барацьбы. Моладзь усёй планеты, у тым ліку і кангалезская сацыялістычная моладзь — моладзь партыі робіць ўсё магчымае, каб пазбегнуць гібелі чалавецтва. «Мы не складзем зброі да таго часу, пакуль не будзе дасягнута поўная перамога над падпалішчыкамі вайны».

Моладзь — будучае чалавецтва. Гэта сапраўды так, бо іменна ёй будаваць заўтрашні дзень нашай планеты. А ён залежыць ад умення і мэтанакіраванасці стваральнікаў. Думаю, будучае Конга будзе светлым і шчаслівым.

ШАРЛЬ МАЙЕКУ,
студэнт факультэта журналістыкі.

— ДАГАВОР паміж БДУ імя У. І. Леніна і грэчаскім універсітэтам імя Арыстоцеля (г. Салонікі) заключаны. Думаю, справа зроблена вартая, патрэбная, — адзначыў у размове прарэктар па міжнародных сувязях А. В. Шарана. — Мяркуйце самі: падрыхтоўка спецыялістаў для Грэцыі ў нас вядзецца з 1975 года. За гэты час універсітэцкую адукацыю атрымалі 11 чалавек.

З АРАЗ у БДУ вучацца дзевяць грэчаскіх студэнтаў на гістарычным, філалагічным, фізічным, механіка-матэматычным

факультэтах, факультэце журналістыкі. Але да гэтага часу мы, на жаль, не маглі абмяновацца вопытам, інфармацыяй па пытаннях педагогікі, метадыкі выкладання ў вышэйшай школе і г.д. з грэчаскімі калегамі.

Сёння такая неабходнасць адчулася асабліва востра. Вынікам стаў візіт дэлегацыі грэчаскага універсітэта на чале з рэктарам Дзімітрысам Фатурасам. У састаў яе ўвайшлі таксама прарэктары Георгіас Хур-

ўдзелу ў канферэнцыях, сімпозіумах.

— Мы надаём дагавору вялікае значэнне, — працягвае А. В. Шарана, — хаця б таму, што ён адкрывае перад нашымі універсітэтамі вялікія перспектывы. Галоўнае — мы атрымалі магчымасць праводзіць сумесныя навукова-даследчыя работы па актуальных праблемах навукі і тэхнікі, а таксама па пытаннях арганізацыі і ўдасканалення вучэбнага працэсу. Устаноўваць будучы абмяновацца навуковымі

публікацыямі, вучэбна-метадычным матэрыялам, вучэбнымі планами, бібліяграфічнай і даведачнай літаратурай.

У час знаходжання ў Мінску госці з Салонікаў азнаёміліся з музеем гісторыі ўніверсітэта, наведалі кафедры і лабараторыі фізічнага факультэта. Для іх былі арганізаваны таксама экскурсіі па памятных і гістарычных мясцінах горада-героя, у музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, Дзяржаўны мастацкі музей Беларускай ССР, Тэатр музычнай камедыі. Незабудны ўражанні пакінула наведванне мемарыяльнага комплексу Хатынь і Кургана Славы.

З. АЛЯКСАНДРАВА.
НА ЗДЫМКУ: у час падпісання дагавора.

АДРАСЫ СУПРАЦОЎНІЦТВА

Кантакт наладжаны

музіхдзіс, Сацірыс Леанідзіс і прэзідэнт фізічнага факультэта Яніс Чухалас. На сустрэчы з кіраўніцтвам нашага ўніверсітэта былі абмеркаваны напрамкі навуковага і культурнага супрацоўніцтва, якое (да такога вываду прыйшлі абодва бакі) заснавана на імкненні да ўмацавання дружбы і ўзаемаўважання паміж дзвюма краінамі і народамі, узаемавыгадным супрацоўніцтвам ВУНУ у галіне вышэйшай адукацыі, навукі і культуры. Што яно будзе плённым і рознабаковым, дае падставу думаць заключаны дагавор, адпаведна з якім універсітэты штогод будуць накіроўваць высокакваліфікаваных выкладчыкаў для чытання лекцый, абмяновацца дэлегацыямі для

ўдзелу ў канферэнцыях, сімпозіумах.

3 кожnym годaм выпадкаў
пэравышэння тэрмінаў стано-

17 сакавіка 1988 г.

ДЛЯ ТЫХ,
ХТО ЗНАЕМЫ
З НАТХНЕННЕМ

Білет на Парнас

Чытач — самы галоўны настаўнік для кожнага літаратара. А тое, што ён асабліва патрэбен маладым творчым людзям, ісціна, думаю, не патрабуючая доказы. Гэта акалічнасць і з'явілася асноўным штуршком ідзі, якая ўзнікла ў студэнтаў-філолагаў: «Выдаць свой універсітэцкі альманах». Але ці падтрымаюць прапанову кіраўнікі факультэта? Якім, увогуле, будзе альманах?

Гэтыя пытанні прывялі мяне да сакратара партыйнага бюро філагічнага факультэта Мікалая Рыгоравіча Прыгодзіча і аднаго з самых актыўных складальнікаў альманаха студэнта III курса Алеся Бадака.

Размова пачалася з Алесем, а крыху пазней да нас далучыўся Мікалай Рыгоравіч.

Кар. М. Горкі сказаў: «Перад тым, як пачаць пісаць, я заўжды даю сабе тры пытанні: 1. Што я хачу напісаць? 2. Як напісаць? 3. Для чаго напісаць?»

А. Бадак. Магчыма, такога правіла прытрымліваюцца ў сваёй дзейнасці многія пісьменнікі, а адносна альманаха ў нас атрымалася наадварот. Таму я адкажу спачатку на трэцяе пытанне.

У нашым універсітэце вучыцца нямала маладых літаратараў. На жаль, не ўсе яны ўваходзяць у творчыя гурткі ці аб'яднанні. Большасць з іх самі па сабе. А гэта ні ў якім разе не садейнічае развіццю таленту ні паэта, ні празаіка, ні публіцыста. Творчая садружнасць, згуртаванасць проста неабходны. І альманах, я ўпэўнены, згуртуе творчыя сілы універсітэта. Акрамя таго, ён вынесе на суд чытачоў шмат вершаў, апаўданаў, нарысаў, якія друкуюцца ўпершыню. Хоць напісаны былі год ці больш назад. Доўгі час яны блукалі па рэдакцыях рэспубліканскіх газет і часопісаў, а чытача не ўбачылі. І справа не ў тым, што былі гэтыя творы мастацка недасканалымі, проста рэспубліканскія перыядычныя выданні практычна не могуць усіх надрукаваць. Прагледзеўшы многія з такіх твораў, я з задавальненнем магу сказаць, што некаторыя імёны стануць сапраўдным адкрыццём.

Што датычыцца структуры альманаха, то мы мяркуем стварыць раздзелы: паэзія, крытыкі, гумару і сатыры, перакладаў і нават драмы. І яшчэ адзін раздзел, які хочацца назваць асобна. У ім будуць змешчаны творы, напісаныя цяпер ужо настаўнікамі, журналістамі, прафесійнымі паэтамі і пісьменнікамі ў час вучобы ва універсітэце. Чытачы змогуць параўнаць літаратурнае майстэрства студэнтаў сённяшніх і ўчарашніх. Апроч таго для лепшага знаёмства мы змесцім кароткія біяграфічныя звесткі пра нашых аўтараў. Гэта фактычна адказ на другое пытанне. На першае, я думаю, адказу не трэба. Мы ствараем альманах.

Кар. Але ж і раней выходзілі калектыўныя зборнікі «узлётаўцаў»: «Вусны», «Вёсны», «Універсітэт паэтычны». Якія адрозненні паміж гэтымі зборнікамі і тым, што хочаць выдаць вы?

А. Бадак. Па-першае, у іх былі змешчаны толькі вер-

шаваныя творы. Мы ж адчынілі дзверы для разнастайных жанраў. Па-другое, наша выданне перыядычнае. Альманах будзе выходзіць 1 раз у 2 гады. І па-трэцяе, мы, студэнты, бяром на сябе і рэдактарскія функцыі.

Кар. Алесь, у размове аб структуры альманаха ты сказаў, што вы мяркуеце стварыць раздзелы. А на чым заснаваны вашы меркаванні?

А. Бадак (лёгка ўсміхаецца). Спраба злавіць мяне на словес... На рукапісах, якія прынёслі студэнты. Больш за сорок аўтараў выказалі жаданне друкавацца ў альманаху. Так што мы ўжо маем пэўны «кантынгент» паэтаў, празаікаў, публіцыстаў і крытыкаў.

Кар. Крытыкаў... Дык можа хто са студэнтаў возьмецца рэцэнзаваць альманах?

А. Бадак. Нё. Тут мы хочам паслухаць думку больш кампетэнтных людзей.

Кар. Напрыклад?

А. Бадак. Будзем вельмі рады, калі з рэцэнзіяй паэзіі выступіць член Саюза пісьменнікаў БССР Л. К. Тарасюк, а аналіз прозы зробіць пісьменнік А. А. Станюта.

Кар. Пэўна, ёсць ужо і назва, пад якой збіраюцца ўсе маладыя літаратары універсітэта?

А. Бадак. Ёсць... шмат прапаноў, але назвы яшчэ няма.

Кар. Алесь, як бачна, справа, за якую вы ўзяліся — новая. З якімі цяжкасцямі ці нават праблемамі вы ўжо сутыкнуліся?

А. Бадак. У працэсе складання ніякіх асаблівых перашкод у нас пакуль што не з'явілася. А ў далейшым, у прыватнасці, што датычыцца справы выдання альманаха, мы спадзяёмся на падтрымку з боку кіраўніцтва факультэта.

— Мы гатовы ў любы момант дапамагчы, — уступае ў гутарку М. Р. Прыгодзіч.

Кар. Галоўная праблема для студэнтаў — выпусціць у свет альманах. Якое выдавецтва дасць яму друкаванае жыццё?

М. Р. Прыгодзіч. Праблема з выдавецтвам няма. Назваць жа дакладна не магу па той прастай прычыне, што альманах толькі складаецца. Несур'ёзна ж прапаноўваць выдавецтву тое, што яшчэ не падрыхтавана да друку. Так што слова цяпер за студэнтамі.

Кар. А калі слова будзе вельмі важкім? Ці ўсё надрукуюць, што збіраюць складальнікі? Можна існуе пэўнае абмежаванне колькасці аркушаў?

М. Р. Прыгодзіч. Думаю, што ні адзін аўтар па віне выдавецтва не застанецца паза старонкамі кнігі. І калі альманах атрымаецца змястоўным, то гэта будзе самым яркім сведчаннем, што альманах сапраўды згуртаваў вакол сябе маладых творчых таленты універсітэта.

Гутарку вёў
М. ДЗЯБЕЛА.

ПОСТУП ВЯСНЫ

Асляпляльна яркі сакавіцкі поўдзень. З кожным днём сонейка ўсё даўжэй затрымліваецца на неба-схіле, і яго гарачыя промні ўсё мацней прыхопліваюць снег, які пачаў падтайваць, зацягнуўся скарынкай лёду. Цяжка прыходзіцца ў такі час жыцьлінам. Нават дзіку балюча ісці па шарпаку.

На паўднёвых схілах і добра асветленых месцах у лесе паяўляюцца першыя прагаліны, але аголеная ад снегу зямля яшчэ не сгарэлася і лес працягвае спаць.

Але як бы ні зацягвалася спрэчка зімы з вясной, жыццё ідзе сваёй чаргой. Непрыкметна вяртаюцца дадому пералётныя птушкі, вась-вась раніцай пальца з неба пяшчотны звоначак жаўрука, адыгра-лі шлюбы лісы, пачынаецца такавішча ў цецерукоў, бакі рыб распірае — яны рыхтуюцца да нерасту, пасвяжэлі кароны дрэў.

Хутка, вельмі хутка ўздыхне поўнымі грудзямі зямля, гатовая падарыць усяму жывому сваю спрадвечную жыватворную сілу, напаіць кожную былінку цудоўным сокам і даць жыццё ўсяму, што ёсць на зямлі.

Як харчавацца студэнты? Тэма, безумоўна, важная. Але ці будзе ён, студэнт, шукаць спецыяльную літаратуру, каб высветліць: правільна ён ёсць ці няправільна? Мы папрасілі дапамагчы ў гэтым урача-дыеталага 2-й гарадской клінічнай бальніцы А. ШАЎЦОВА.

ШТО МОЖНА сказаць пра харчаванне студэнта? Трэба адзначыць, што для чалавека разумовай працы дастаткова ў дзень атрымліваць 2800 кілакалорый. Для параўнання скажу, што рабочаму ў дзень неабходна 3500 кілакалорый, а спартсмену — 6700. Гэтыя лічбы гавораць аб тым, што студэнт, які перыядычна займаецца спортам, наведвае дыскатэку, неабходна прыкладна столькі кілакалорый, колькі затрачвае рабочы-станочнік.

Мы ведаем, што бялкі ў ежы — гэта будаўнічы матэрыял нашага арганізма, прычым перавага аддаецца бялкам расліннага паходжання, якіх асабліва многа ў фасолі, соі, хлебе. Рэкамендуецца збалансавана ўжываць у ежу бялкі жывёльнага і расліннага паходжання, не забываючы пра рыбныя дні.

Усе кілакалорый, пра якія гаварылася вышэй, даюць нам тлушчы і вугляводы. Калі чалавек пачынае паўнець, значыць ён ужывае тлушчаў і вугляводаў больш, чым трэба. І наадварот. Асноўная задача заключаецца ў тым, каб ёсць столькі, колькі неабходна для разумовай і фізічнай дзейнасці. Вугляводы — гэта цукар, крупы, садавіна, гародніна. Тлушчы — мяса, сала, масла. Прынамсі, адзначу, што лепш часцей ужываць расліннае масла (алей), якое лепш засвойваецца і добра дапаўняе па свайму саставу іншыя прадукты.

У студэнцкім узросце фарміруюцца многія звычкі чалавека, у тым ліку і тыя, якія датычаць яды. У сувязі з гэтым хачацца б напаміныць, што неабходна прытрымлівацца нормы ў харчаванні, пазбягаць празмернасці і злоўжывання асобнымі прадуктамі такімі, як цукар, кава, алкагольныя напіткі.

На мой погляд, патрэбна задумацца над такім выразам: «Страўнік з'яўляецца зыходным месцам усёй культуры». І ўсё ж як харчавацца студэнты? Назаву толькі асноўныя (іх нямнога) рэкамендацыі, якія ў сукупнасці з веданнем сваіх патрэб, пэўнай доляй агульнай культуры, самадyscyпліны дапамогуць студэнтам пазбегнуць злоўжыванняў і, што асабліва важна, многіх страўнікавых захворванняў: харчаванне абавязкова павінна быць рэгулярным (прывучайце страўнік «жыць па гадзінах», тады з'явіцца і апетыт, а ежа будзе лепш засвойвацца), стравы па магчымасці ўжывайце разнастайныя. Напэўна, не так цяжка прытрымлівацца гэтых нескладаных патрабаванняў. Памятайце, што булчак і бутэрброд лепш з'есці з гарачым чаем, чым усухмяткі, і не бегучы ці на левцы, а за сталом. Магчыма, для гэтага неабходна будзе прымусяць сябе ўстаць крышачку раней. Вось бачыце, як усё ўзаемазвязана: да добрага харчавання — гэта і здароўе, і дысцыпліна, і культура.

У ФОТАЗАМАЛЕЎЦЫ ВЫКАРЫСТАНЫ ЗДЫМКІ І. БЫШНЕВА, М. ГІЛЯ, В. ЯРАШУКА.

КАМЕНТАРЫЙ ЗАЦІКАЎЛЕННЫХ ЛЮДЗЕЙ

ПРАБЛЕМА рацыянальнага харчавання сапраўды надзвычайная. Яна ўключана ў лік дзесяці глабальных праблем чалавецтва, вылучаных ААН перад чалавецтвам. А

«Папараць-кветка», бутэрброд і... культура

зараз паспрабуем даведацца, што думаюць самі студэнты наконт рацыянальнага харчавання і як выкарыстоўваюць свае веды на практыцы? З гэтай мэтай мы і наведвалі сталовую галоўнага корпуса БДУ імя У. І. Леніна.

Тацяна САКАЛОВА, студэнтка фізічнага факультэта:

— Усе пераканваюць у тым, што патрэбна харчавацца рацыянальна. «Прывучайце страўнік жыць па гадзінах». Дазвольце пацікавіцца, як гэта зрабіць? Мы, напрыклад, вучымся ў другую змену, і калі раніцай яшчэ можна дзе-небудзь перакуніцца, то пасля занятак даводзіцца ў асноўным есці ўсухмяткі. Зразумела, можна было б нешта прыгатаваць і самім, але не заўсёды ёсць умовы і магчымасці, асабліва ў час сесіі. Так што парадзі, безумоўна, слушныя, толькі як іх ажыццявіць?

— Што тут гаварыць пра рацыянальнае харчаванне, — дадае аднакурсніца Тацяны Наташа ПАНОВА. — Вы прыдзіце ў сталовую (я не кажу іменна пра гэту) пасля 15 гадзін. Выбару амаль ніякага, а што ёсць — халоднае.

Наогул, што датычыць меню, то часам складваецца ўражанне, што яго нават не перадрукоўваюць. Дарэчы, вісціц яно таксама не вельмі зручна: не ў пачатку раздатчнага стала, а на сярэдзіне. Часта бывае, што асартымент страў, узаканы ў ім, не адпавядае наўняму. Ды і выбар невялікі. Вось і думаю, як зрабіць ежу разнастайнай і паўнацэннай.

Не застаецца ў баку ад размовы і Алена ДЗЯДКОЎСКАЯ. Яе таксама хвалюе ўзнятае пытанне.

— Так, згодна, мы павінны клапаціцца аб сваім здароўі, бо калі зараз аднесціся да яго абыхава, то гадоў праз дзесяць будзе позна. Толькі часта, як кажучы, кіхэня не дазваляе ўзяць тое, што хочаш і што трэба. Вось, напрыклад, халодныя закускі: салата «Сталічная» — 34 кап., салата «Далёкаўсходняя» — 21 кап., куры вараныя з зялёным гаршчак — 24 кап. Уражае? А дадайце сюды першае, другое і трэцяе — атрымаецца каля рубля. І гэта толькі абед. А дзе ж танныя салаты з капусты, морквы, буракоў?

Такія ж прэтэнзіі выказалі і многія іншыя студэнты, з якімі ўдалося пагутарыць. Каб не быць прадурзай, адзначу, што многіх з маіх суб'яднікаў задавальняе і асартымент, і якасць

ежы. Мабыць, праўду ў народзе кажуць: «Пра густы не спрачаюцца».

І ўсё ж сваю размову з намеснікам загадчыцы вытворчасці сталовай В. П. ПЯТРОВАЙ я пачала з таго, што прывяла даныя апытання грамадскай думкі студэнтаў і супрацоўнікаў, якое было праведзена не так даўно прафсаюзным камітэтам. На пытанне «Ці задавальняе вас асартымент страў сталовай?» трэць наведвальнікаў адказалі адмоўна.

— Я не хачу здымаць віны і з сябе, — гаворыць Вера Паўлаўна. — Бывае, не ўсё атрымліваецца, як хачелася б. І ўсё ж мы стараемся, каб ежа была каларыйнай, разнастайнай, смачнай. Повары нашы ў асноўным маюць высокую кваліфікацыю. Іншая справа, што паўфабрыкаты, якія нам прывозяць, не заўсёды вышэйшага гатунку.

Пры састаўленні меню (робім гэта раз у тыдзень) імкнёмся, каб студэнт атрымліваў неабходную колькасць кілакалорый. У яго ўключаем мясныя, малочныя прадукты, розныя салаты. Праўда, зімой свежай гародніны мала. А ў гэтым годзе нам наогул забаранілі яе выкарыстоўваць з-за вялікай колькасці нітрату. Капусту, моркву, буракі абавязкова варым. Вядома, колькасць вітамінаў пры гэтым змяншаецца.

— Вера Паўлаўна, вы паказвалі тэхналогію прыгатавання салатаў «Аганёк», «Папараць-кветка», «Крыніца». Гэта толькі маё, ці студэнты маглі ўжо іх пакаштаваць?

— Безумоўна. Мы стараемся папаўняць асартымент. Спрабавалі рабіць салату «Гусіныя лапкі». Аднак яе не надта бралі, бо не вельмі смачная, хаця і карысная. Бывае гатуюць «Папараць-кветку». У яе ўваходзіць шмат кампанентаў, абавязковы — шынкі ці карэйка, а яны ёсць не заўсёды. Таму і сустракаецца «Папараць-кветка» у меню рэдка. Наогул, наш асартымент цалкам залежыць ад таго, якія прадукты мы атрымліваем. Дарэчы, тэрміны рэалізацыі мясных, малочных прадуктаў, садавіны, гародніны невялікія, таму і даводзіцца паўтарацца пры складанні меню.

Мяркую рабіць і новыя вітамінныя напіткі. Некаторыя з'яўляцца хутка, а для прыгатавання іншых трэба пакачаць свежых яблык, ягад, сліў.

Што ж, будзем спадзявацца, што і «Аганёк», і «Крыніца» і іншыя арыгінальныя стравы можна будзе паспрабаваць кожны дзень.

Хачелася б сказаць і яшчэ пра адно апытанне. Усё ў той жа сталовай галоўнага корпуса пацікавілася ў студэнтаў, ці ведаюць яны, што такое рацыянальнае харчаванне? Толькі чатыры чалавекі з дзесяці адказалі станоўча. Думаю, каментары не патрэбны.

З. АЛЯШКЕВІЧ.

«Чым больш суровы камendant, тым больш парушэнняў і беспарадкаў у інтэрнаце. У іншых маіх калег існуе ледзь не прапуская сістэма. Настаўлены лютыя дэжурныя дзяўчаты. А толку? Да таго ж, выпадковыя людзі на камendantнай пасадзе не ведаюць, чым жывуць і дыхаюць студэнты. Ім на гэта проста напляваць. Яны не ведаюць, што для хлопцаў і дзяўчат, якія жывуць пад іх аховай, студэнцкія гадзі павінны быць самымі шчаслівымі і самымі памятнымі ў жыцці. А якое жыццё без сяброў і знаёмых? Без вечарынак і сустрэч? Я давяраю рабятам, але патрабую аднаго: быць прыстойнымі. І за свае паводзіны, і за наш дом. Няхай улюбляюцца, круцяцца адзін аднаму галовы, але каб усё па-чалавечаму, разумеюцца?»

Ю. ШЫШКАРОЎ,
камendant.

(Чытайце «Студэнцкія мерыдыяны» № 11 за 1987 год і наш матэрыял).

— Прабачце, а вас не затрымаю. Адкажыце толькі на адно пытанне. Ці доўга ў нас яшчэ будзе існаваць сустрэчная сістэма пропуску?

Мой субсяседак, ледзь даслухаўшы, адразу ўзрываецца.

— Зноў вы да нас з абрыдлай усім тэмай. Колькі ўжо пра гэта можна казаць? Вам хіба пісаць няма пра што? Слухайце, жадаеце крытычны матэрыял? Хоць зараз зробім. Пайшлі ў інтэрнат № 2, пройдзем па паверхх, дзе жывуць журналісты, пабачыце, які гармідар. Па такому «парадку» вы ўжо даўно пераплунулі нават радыёфізікаў. Малайцы! Вось пра гэта і пішыце, я вам раю. Як аб камendantе пісаць, дык усе мастакі, а на сябе паглядзець — смеласці не хапае. Крытыкаваць зараз усе могуць, а як што-небудзь зрабіць для інтэрната каштоўнае — ніводнага ахвотніка.

Ён крыху спыняецца, а потым з горачай пачынае гаварыць пра новыя факты беспарадку ў інтэрнатах.

— І гэта не ўсё. Колькі шкла ўжо звалі! Але як білі, так і працягваюць. Сцены размаляваюць. Прычепіліся да гэтай сустрэчнай сістэмы, а што казаць пра яе? Вось вазьміце лепш і прачытайце: тут усё распісана і зацверджана.

І намеснік старшыні прафкома студэнтаў БДУ Г. У. ПАЦЕСКІН працягнуў мне загад № 623 ад 03.09.1986 года, падпісаны міністрам вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР Г. А. Ягадзіным. У ім, у дадатку № 2 (9 пункт) знаходжу словы, якія маюць адміністрацыйную сілу над інтэрнатамі ўсёй нашай краіны. Вось яны:

«ПРЫ УВАХОДЗЕ У ІНТЭРНАТ НАВЕДВАЛЬНІК ПРАД'ЯВЛЯЕ ДЗЯЖУРНАМУ ДАКУМЕНТ, ЯКІ СВЕДЧЫЦЬ АСОБУ, І РЕГІСТРУЕЦА У КНІЗЕ НАВЕДВАЛЬНІКАЎ. ДЗЯЖУРНЫ ВЫКЛІКАЕ ТАГО, ДА КАГО ПРЫЙШЛІ, ЕН ПАКІДАЕ СВАЕ ДАКУМЕНТЫ».

Тут я прызнаюся, не стрымаўся, каб не пацкавіцца жэшч адным фактам. Чаму ў васымі інтэрнатах БДУ, у такім разе, існуе не адна гэтая сістэма, афіцыйна зацверджаная, а шмат, больш простая і зручная? У першым, сёмым інтэрнатах прайсці праз вахту — справа некалькіх хвілін, без доўгага чакання і не вельмі вельмі размоў з вахцерам. Падыйшоў да вахты, пакадаючы свой дакумент, назваў папрабны пакой і праходзіць.

— Вы згодны, што гэта прасцей і зручней?

— Яны не выконваюць агульнага загаду. Мы разбяромся і каго трэба пакараем. Беспарадкаў мы не пацярпім.

Такім быў канчатковы адказ майго першага субсяседака.

І прыслухаўся да майго пажадання: займіцеся больш сур'ёзнай справай.

Я не прыслухаўся. Вечная тэма мінавання вахты будзе існаваць да таго часу, пакуль вольны такім нежаданнем будучы закрываць на яе вочы тыя, ад каго залежыць першаацаровае вырашэнне гэтай праблемы. Калісьці Гётэ заўважыў: «...Гаворачы, што пасярэдзіне, паміж двума супрацьлеглымі меркаваннямі ляжыць ісціна. Ніякім чынам. Паміж ім ляжыць праблема». У нашым выпадку пра гэта сведчаць таксама супрацьлеглыя погляды на гэту з'яву. Ёсць яны гарачыя прыхільнікі сустрэчнага пропуску, такі і тыя, хто супраць яго. Давайце паспрабуем стаць на пункт гледжання і тых, і другіх.

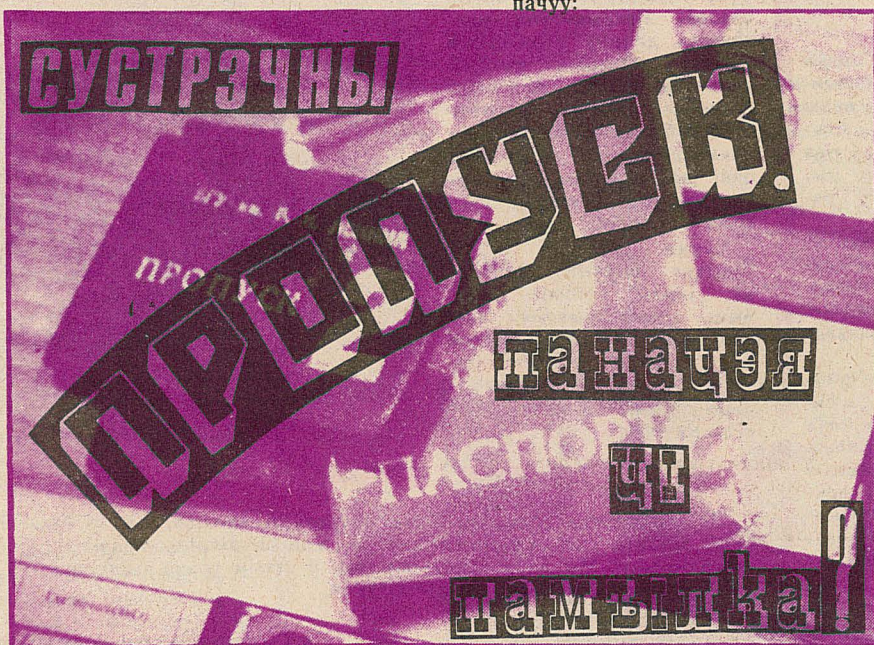
Дырэктар студгарадка БДУ А. С. ГЛАГОЛЬЦЕЎ у гэтым пытанні поўнаасцю на бак сустрэчнай сістэмы. Ёсць загад міністра, яго трэба выконваць, а не абмяркоўваць. Такія яго думка.

— Вы жадаеце ісці па шляху найменшага супраціўлення, збіраецеся ператварыць інтэрнат у праходны двор. Тут і зараз ні сустрэчнай, ні папярэдняй сістэмы амаль не існуе ў нашым другім інтэрнаце. А вы яшчэ чагосьці дабіваецеся. Дазвольце нам ужо самім навадзіць парадак. Гэта пытанне не галоўнае.

— Але шмат хто са студэнтаў скараджацца на сустрэчную сістэму, яна вельмі нязручная для нас.

— Яны лепей думалі б, як вучыцца і не парушаць грамадскі парадак у інтэрна-

ПЫТАННЕ РУБАМ

це. Вось паглядзіце, на сёмым паверсе ў бытавым пакоі а другой гадзіне ночы гаманілі, курылі, слухалі музыку...

— Скажыце, а калі я ў тры гадзіны ночы з дому прыеду з братам, а ў горадзе больш няма нікога са знаёмых, не прпусцяць яго ў наш інтэрнат?

— Так. Ён застанецца за дзвярыма.

Тут нябачна ўступае ў нашу размову «Маскоўскі камсамалец» (12 студзеня 1988 года):

«НАША ЖЫЦЦЕ РВУЦЬ НА ЧАСТКІ БЮРАКРАТЫ ШМАТЛІКІХ ВЕДАМСТВАЎ. У ГАРАХ ПАПЕРЫ І ПРАВІЛАХ ПАВОДЗІН УЖО ЧАСАМ ЦЯЖКА РАЗГЛЯДЗЕЦЬ ЗУСІМ МАЛЕНЬКУЮ КНІЖАЧКУ «КАНСТЫТУЦЫЯ СССР». ДЗЕ, МІЖ ІНШЫМ, ГАРАНТАВАНА НЕДАТЫКАЛЬНАСЦЬ ЖЫЛЛЯ. Я МАГУ ПРЫВЕСЦІ ДА СЯБЕ ЛЮБОГА ГОСЦЯ. У ЛЮБЫ ЧАС. ВЫЙСЦІ З ДОМУ І УВАЙСЦІ У ЯГО. У ЛЮБЫ ЧАС, КАЛІ ПАТРЭБНА МНЕ. КАЛІ ГЭТА НЕ СУПЯРЭЧЫЦЬ НАШЫМ ЗАКОНАМ, ЯКІЯ ПРЫМАЮЦА ВЯРХОУНЫМ САВЕТАМ СССР, А НЕ РАСПАРАДЖЭННЯМ БЯЗЛІКІХ АДМІНІСТРАТАРАЎ. МЫ СЛАБЫЯ ЛЮДЗІ — НАШАЯ СЛАБАСЦЮ КАРЫСТАЮЦА, ПАВАРОЧВАЮЦА ЗАКОН. ЯК ДЫШАЛІ, ПРЫМУШАЮЦІ ПРЫНІЖАЦА І ВЫПРОШВАЦІ ТОЕ, ШТО З'УЖЫЦА НАШЫМ ПРЫРОДНЫМ ПРАВАМ — СВАБОДАЙ».

Цікава, а як мяркуюць старшыні студсаветаў інтэрнатаў і камendants? Каму, як не ім на месцах, добра бачны ўсе бакі гэтай супярэчлівай з'явы.

ВІКТАР ЧАЙЧЫЦ, старшыня студсавета інтэрната № 4.

— Наш інтэрнат нядаўна перайшоў на самакіраванне. На студсавеце і на сходзе жыхароў мы абмяркоўвалі пытанне з прапускной сістэмай. Вырашылі, што студэнты БДУ будуць пакідаць свае студэнцкія білеты альбо пропускі і праходзіць. Для астатніх уваход толькі па сустрэчнаму пропуску. Справа яшчэ ў тым, што пашпарт на вахце наогул забараняецца пакідаць. За гэта адміністрацыйным Кодэксам (артыкул 183) прадугледжана або папярэджанне, або штраф да 10 рублёў. Таму і неабходны выклік, каб той, да каго завіталі, прынес свой дакумент.

Так з'явіўся на свет адзін вельмі супярэчлівы факт. Прыхільнікі сустрэчнага пропуску заўважаюць: «З пашпартам у нас прыходзіць шмат людзей, таму і патрэбны сустрэчны пропуск». А чаму нельга абмежавацца тым, каб даныя пашпарта засталіся запісанымі ў кнізе?

ЮРЫЙ КРОХ, камendant інтэрната № 2.

— Пашпарт проста неабходна, каб пакідалі. Часам прасочваюцца прастытуткі, «фарца». Калі пашпарт застаецца на вахце «заложнікам» — гэта дазваляе хоць неяк кантраляваць іх. Таго ж патрабуе і міліцыя ад нас.

Не думаю, каб адказ можна было назваць вычарпальным, мала таго, у ім яшчэ «кульгае» логіка. Зразумела адно: пашпарт патрэбны — бо ў ім адрас, прайска. Так з-за невялікай колькасці асоб, якімі павінна мецца павінны астатнія карпець бюракрацкія правы. І ўжо зусім даходзіць да абсурду, калі ў абарону выказваецца думка, што сустрэчная сістэма пропуску спрыяе паліпсіху парадку ў інтэрнатах. Хочацца падзяліцца сваімі назіраннямі.

У інтэрнаце № 2 адгаварылі фатаграфаванне вахты. Зараз шкадую. Атрымалася б добрае адлюстраванне існавання дзюх супрацьлеглых сістэм. У вахцэра пакідаюць дакументы толькі замежныя студэнты, і не фіксуюць нават у кнізе наведвальнікаў. Застаецца толькі адно: пакінуўшы дакумент, ісці, куды патрэбна. А побач — нязменны журнал наведвальнікаў для атрымліваецца, савецкіх студэнтаў. І шмат пропуску жыхароў. На маю просьбу растлумачыць сітуацыю я пачуў:

ва ўсталявання такой сістэмы ва ўсіх блоках пакуль у пражэкт. У інтэрнатах №№ 2, 6, 7, калі вахцэраў з'явіліся невялікія прыстасаванні для сувязі з паверхамі. Але імі не карыстаюцца. Тлумачылі па-рознаму: то «нязручна» (?!), то «не працуе», то «не ведаем, як карыстацца».

ЮРЫЙ КРОХ:

— У нас, у другім інтэрнаце, на сустрэчную сістэму шмат заўваг. Яна сапраўды тэраваская. Але калі выконваць некалькі правілаў, будзе прасцей адладжана. Самае галоўнае — радыёфікацыя. Пры сумленным дзяжурстве на вахце, паверхх і аператыўнага атрада таксама знікае шмат праблем. Тут толькі трэба ўлічваць, што ўсё гэта будзе калі ёсць нармальны студсавет у інтэрнаце, які адпавядае свайму прызначэнню. Пра наш цяперашні гэтага не скажаш.

Уявіце на хвілінку, што пражэкт перастае быць пражэктам і на кожным паверсе на самай справе ўсталявалі пераходную кропку. Хто павінен рэагаваць на яе наведвальнікі праз кожныя 10—15 хвілін? Дзяжурны? Так, чалавек, які часова будзе выконваць гэты абавязак. Ці не падобна будзе гэта на нейкую нецкавую гульнію, у якую ніхто не хоча гуляць?

З размовы з камendantsам інтэрната № 7 Віктарам КАЗАДОЕМ.

— Цяперашняя сістэма, зразумела, зручная для ўсіх: пакінуў дакумент і ідзі. АЛЕ АДМІНІСТРАЦЫЯ ЗА ГЭТА УЗРОСШУЮ АДКАЗНАСЦЬ. Пры якіх-небудзь здарэннях міліцыя спрашае з яе строга. Пакуль што закрываюць вочы. Пры НЗ укажуць, што ў нас недасканалая сістэма. Але зараз збіраемся вярнуцца да сустрэчнага пропуску зноў. Хаця гэта і супярэчыць меркаванню большасці жыхароў нашага інтэрната...

Вось і з такім поглядам давалася сутыкнуцца. Паспрабаваўшы больш зручную сістэму, інтэрнат збіраецца рабіць крок у адваротным напрамку, хоць самі не тояць, што клопат узрасце, а адносіны паміж жыхарамі і адміністрацыяй абвострацца.

«Я прыходжу да мужа ў інтэрнат № 2. Калі не папярэдзіш яго, прыходзіцца чакаць, нібы беднай сячэцца. Атрымліваецца, трэба прасіць дазволу ў вахцэра, каб прапусціць мяне да ўласнага мужа». (І. ПЛЕСКАЧЭУСКАЯ, студэнтка І курса гістфака)

Намагаючы такім чынам захаваць нашу маёмасць і праварадак, адміністрацыя студгарадка прафком студэнтаў і камітэт камсамала ўніверсітэта (студэнцкія інтэрнаты знаходзяцца ў іх падпарадкаванні) забываюцца іншым разам на пачуццё меры. І яшчэ забываюцца на адну «добразную» акалічнасць. ЯК ДА ІХ НАМАГАННЯЎ СТАВЯЦА САМІ СТУДЭНТЫ? Тыя, каго ахоўваюць, нібы немаўляты. Забываюцца ці пускаяюцца ў «страшныя» хітрыкі, ігнаруючы меркаванне тых, для каго ўрэшце і існуюць інтэрнаты.

Гаворыць Андрэй ПЯТЧЫЦ, старшыня студсавета інтэрната № 1.

— Я зыходжу з пазіцыі, што інтэрнат — наш дом. І чаму студэнт павінен прыходзіць у яго, як у казарму? У нашым інтэрнаце не ўведзена сустрэчная сістэма. А што датычыць паучання меры... У нас, калі наведвальнікі затрымліваюцца пасля «адбою», дзяжурны аператыўнага атрада падмаецца ў адпаведны пакой і, папрасіўшы прабачэння, напамінае пра распарадак. У іншых інтэрнатах, даводзілася чуць, такая затрымка раўназначная надзвычайнаму здарэнню. Аператыўны атрад запрашае да сабе парушальніка і ўстроівае яму разбор: хто такі, чаго затрымаўся, што рабілі — нібы была парушана камendantная гадзіна. Такія пільнасць, лічу, залішняя.

Давольна сабе яшчэ адно доўгае адступленне. Думаецца, будзе яно да месца. Газета «Правда» ў перадавым артыкуле (№ 341 за 1986 год):

«У студэнцкія інтэрнаты трапляе дух казёнішчыны... Студэнцкае жыццё зарэгулявана шматлікімі правіламі, інструкцыямі... Галоўным гаспадаром у сваім доме, з усімі правамі і абавязкамі, якія адсюль вынікаюць, павінна стаць сама моладзь».

І не гаспадаром у ідэале, высокім і таму амаль недасягальным, а ідэальным гаспадаром сёння, зараз і ў нашых інтэрнатах. Ці не так?

Андрэй МАКСІМАЎ,
наш карэспандэнт.

АД РЕДАКЦЫІ

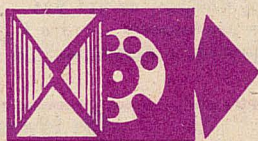
Пакуль рыхтаваўся матэрыял, прайшла чутка, што цяпер ва ўсіх інтэрнатах БДУ збіраюцца ўвесці былую сістэму. Нават там, дзе яе адмянілі самі студэнты. Гэта пацвердзіў і намеснік дырэктара студгарадка А. М. Пралоўскі. А тое, што пры ўсім гэтым не ўлічалася меркаванне саміх студэнтаў, ведае, напэўна, кожны, хто чытае зараз гэты матэрыял.

Гаворым пра тое, што нам, як паветра, неабходна пашырэнне дэмакратыі, развіццё самакіравання ва ўсіх сферах нашага жыцця. Чаму ж у данай сітуацыі з прапускной сістэмай (ці не рэжа вам слых гэты выраз?) мы забыліся на тое, у які час жывём?

БЕЛАРУСКИ
УНІВЕРСИТЕТ

Цана 2 кап.
Мінская паліграфічная фабрыка
«Чырвоная зорка» МВПА
імя Я. Коласа.
17 сакавіка
Зак. 1614.

220080, Мінск-80, УНІВЕРСИ-
ТЭЦКІ ГАРАДОК, ВУЛ. БАБ-
РУЙСКАЯ, 9, ПАВЕРХ 4,
ПАКОІ 74-75.
ТЭЛЕФОН 20-68-27.

В. а. рэдактара
М. Г. ЗАГОРСКАЯ.